

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 1860/2020
15.10.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац, Драгане Маринковић, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душица Лепојевић адвокат из ..., против тужених АД „Железнице Србије“ и АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3468/19 од 18.11.2019. године, у седници већа одржаној дана 15.10.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3468/19 од 18.11.2019 године, као о изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3468/19 од 18.11.2019 године и пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 1005/18 од 29.05.2019. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 1005/18 од 29.05.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од јула 2015. године закључно са августом 2015. године, солидарно исплате појединачне месечне износе и законску затезну камату, на начин ближе одређен у изреци. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд, да му на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од септембра 2015. године закључно са јуном 2018. године, исплати појединачне месечне износе и законску затезну камату, на начин ближе одређен у изреци. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за 2015. годину солидарно исплате износ 51.485,00 динара са законском затезном каматом на начин ближе одређен у изреци. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд, да му на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за 2016 годину, 2017.годину и 2018. годину, исплати наведене новчане износе са законском каматом, на начин ближе одређен у изреци.

Ставом петим изреке, обавезан је тужилац да друготуженом накнади трошкове поступка у износу од 37.430,00 динара. Ставом шестим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3468/19 од 18.11.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 1005/18 од 29.05.2019. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужени А.Д. „Железнице Србије“ Београд је поднео суду одговор на ревизију, захтевајући накнаду за трошкове њеног састава.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама Врховног касационог суда на које је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку да се ревизија сматра и изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у првом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14) Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је код првотуженог био у радном односу на неодређено време од 1986.године,а потом на основу уговора о раду од 03.02.2003. године. Након статусних промена тужилац је анексом од 01.09.2015. године, закљученим са туженим АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд, пренео уговор о раду и засновао радни однос са овим туженим.Тужилац је обављао послове „машиновође“ код првотуженог по уговору о раду на неодређено време, а потом по основу закључених анекса уговора о раду код друготуженог као послодавца следбеника послове “ машиновође у секцији за вучу возова ...“.У утуженом периоду од јула 2015. године закључно са јулом 2018. године, радио је у континуитету из месеца у месец, по утврђеном месечном распореду. Вештачењем ради утврђивања да ли је тужиоцу за спорни период обрачунат и исплаћен топли оброк и регрес констатовано је, на основу увида у обрачунски лист тужиоца, да је тужени обрачунавао и исплаћивао основну зараду тужиоцу по вредности једног радног часа, у складу са чланом 5. Анекса Колективног уговора, с тим да тужени није накнаду на име тоглог оброка и регреса приказивао одвојено од основне зараде у обрачунским листама тужиоца, те је вештак за спорни период (01.07.2015. године до 01.07.2018. године) обрачун извршио у складу са одредбама Колективног уговора првотуженог из 1995. године са изменама и допунама објављеним у Службеном гласнику РС“, број 7/2000 по коме накнада за регрес за коришћење годишњег одмора за утужени период износи 154.530,08 динара а укупна накнада трошкова за исхрану у току рада износи 284.050,45 динара. Анексом колективног уговора је уговорено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора је измењена одредба 61. колективног уговора одредбом члана 5. став 6. анекса и уговорено је да је у

вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. У обрачуну зараде тужиоца висина утужених накнада није исказана у номиналном износу. Првостепени суд је ценио налаз и мишљење судског вештака, али га није прихватио.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одбили као неоснован тужбени захтев за исплату по траженим основама са образложењем да без обзира што висина спорних трошкова није номинално изражена не значи да је послодавац ово право ускратио запосленима. С обзиром да је слободном вољом према наводима нижестепеног суда учесника колективног преговарања баш тако уговорено. Као саставни део основне зараде запослених спорно право запослених није било утврђено на неповољнији начин општим актима туженог од начина прописаних одредбом члана 118. Закона о раду. По оцени нижестепених судова тражене накнаде су тужиоцу исплаћене правилно, кроз цену рада, а према општим актима туженог.

Ревизијом тужиоца се основано указује на погрешну примену материјалног права у поступку пред нижестепеним судовима због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду ("Службени гласник РС", бр.61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, предвиђено је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Анексом Колективног уговора туженог („Сл. Гласник РС“, бр. 4/06) одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора, па је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 1. Анекса измењена је и одредба члана 61, па је одређена вредност радног часа за обрачун и исплату зараде за јануар-јуни 2006 године у висини 53,50 динара, а за период јули-децембар 2006. године 56,00 динара. Чланом 5. став 6. Анекса прописано је да у вредност једног радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена је и вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима.

Како је почев од 01.01.2006. године запосленима дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада који могу бити већи или мањи од накнада предвиђених Општим колективним уговором. Притом, висина ових накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, односно, ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају, тужени у току поступка нису доставили суду одлуку о висини ових накнада, као ни судском вештаку ради израде налаза и мишљења, из чега се основано може закључити да одлуку нису ни донели. То не искључује право тужиоца на исплату ових накнада. Не може се прихватити да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени нису изјаснили о њиховој висини, нити су износ

накнаде за регрес и трошкова за исхрану у току рада номинално исказали у платној листи тужиоца, како је то предвиђено Законом о раду. На основу изнетог, могло би се закључити да су тужени у погледу исплате наведених накнада, законске одредбе примењивали на штету тужиоца. Обзиром да Анекс колективног уговора туженог не садржи конкретну регулативу која утврђује висину ових накнада, тужилац може потраживати накнаду у нето износима према параметрима из ранијег Колективног уговора туженог. Тужилац је тужбени захтев поставио у висини износа накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора утврђених на основу налаза и мишљења вештака, применом објављених података Републичког органа надлежног за послове статистике, а увидом у јавне податке о просечној заради запослених у РС који су се примењивали у спорном периоду.

Имајући ово у виду, не може се прихватити ни навод туженог, као ни закључак другостепеног суда, да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, обзиром да тужени није могао да се изјасни о њиховој висини, нити је износ накнаде за регрес и топли оброк исказао у платној листи запослених (па и тужиоца), како је то прописано чланом 105. став 1. и чланом 121. став 1. Закона о раду. На основу изнетог, произлази закључак да је тужени, у погледу исплате наведених накнада, цитиране законске одредбе примењивао на штету тужиоца.

По оцени ревизијског суда тужилац има право на ову накнаду, али с обзиром на то да је првостепени суд ценио налаз и мишљење судског вештака, али да га није прихватио и како у поступку пред нижестепеним судовима није извршено раздвајање потраживања које је застарело од потраживања које је основано, то су нижестепене пресуде морале бити укинуте.

Имајући у виду напред наведено првостепени суд ће оценити налаз и мишљење вештака на основу члана 8. ЗПП, а уколико се укаже за потребним извешће и допунско вештчење.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити чињенично стање имајући у виду примедбе из овог решења, а потом донети правилну и закониту одлуку.

Како је због погрешне примене материјалног права, чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

О захтевима тужиоца и туженог А.Д. „Железнице Србије“ Београд за накнаду трошкова ревизијског поступка није одлучено, с обзиром да су по овом ванредном правном леку нижестепене пресуде укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење, а одлука о трошковима поступка зависи од коначног исхода спора.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић